

Beleidsplan Veiligheid & Gezondheid

‘BSO Brederostraat’

2025/2026

Inleiding

De Wet Kinderopvang stelt dat voor elk kindercentrum een beleid is vastgesteld dat ertoe leidt dat de veiligheid en gezondheid van de op te vangen kinderen zo veel als mogelijk is gewaarborgd. In dit beleidsplan Veiligheid en Gezondheid is dit uitgewerkt voor kinderdagverblijf de Ark en BSO de Ark. De pedagogisch beleidsmedewerker draagt er zorg voor dat er conform het beleid veiligheid en gezondheid wordt gehandeld.

We hebben vastgelegd hoe we werken en welke preventieve maatregelen we nemen om gezondheids- en veiligheidsrisico's voor kinderen tijdens de opvang te minimaliseren. Tenminste jaarlijks en zo nodig tussentijds evalueren we dit beleid en stellen dit zo nodig bij.

In de dagelijkse zorg voor kinderen houden we ons aan de wettelijke eisen en richtlijnen t.a.v. veiligheid en gezondheid van het RIVM (Rijksinstituut Veiligheid en Milieu), het LCHV (Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid), de Hygiënerichtlijn kinderopvang, de Richtlijn Binnen- en Buitenmilieu en de Informatie over ziektebeelden voor kinderopvang van de GGD. In 2025 zijn een aantal punten gewijzigd in de hygiënerichtlijn, deze zijn verwerkt in het Beleid Veiligheid en Gezondheid. Ook zijn er kleine aanpassingen geweest in de informatie over ziektebeelden begin 2025.

Naast preventieve maatregelen om veiligheids- en gezondheidsrisico's te verkleinen en kinderen leren om te gaan met de kleine risico's hebben we natuurlijk aandacht voor het stimuleren van een gezonde leefstijl voor kinderen. Bijvoorbeeld door het eten van fruit en groente en gezonde traktaties, water en theedrinken, maar ook voldoende beweging. We gebruiken de informatie en richtlijnen op de website www.gezondekinderopvang.nl. In paragraaf L hebben we onze belangrijkste uitgangspunten voor het stimuleren van een gezonde leefstijl van de kinderen samengevat.

Onze missie

- kinderen af te schermen van grote risico's
- kinderen te leren omgaan met kleinere risico's
- kinderen uit te dagen en te prikkelen in hun ontwikkeling

Visie op veiligheid

Kinderen ontwikkelen zich snel, zijn nieuwsgierig en willen de wereld om zich heen ontdekken. Daarvoor gebruiken zij al hun zintuigen en hun hele lijf. Het is voor de pedagogisch medewerkers onmogelijk, maar ook niet wenselijk om de kinderen constant in de gaten te houden. We vinden een bepaalde mate van vrijheid voor kinderen belangrijk, om op basis van vertrouwen en goede afspraken en in een veilige omgeving zelfstandig dingen te (leren) doen. Wij zijn ons bewust van een continu spanningsveld tussen veiligheid en pedagogische aspecten en ontwikkelingsstimulering. Kinderen leren door vallen en opstaan. We streven naar een goede balans tussen een veilige én een uitdagende omgeving voor kinderen, waarin we grote risico's met ingrijpende gevolgen voorkomen en kinderen om te leren gaan met de kleine risico's.

Visie op gezondheid

Er zijn tal van factoren die de gezondheid beïnvloeden. Kinderen opvangen in een omgeving die een goede gezondheid zoveel mogelijk waarborgt en stimuleert, gaat verder dan het voorkomen van kinderziektes. Als er op het kindercentrum geen zieke kinderen zijn, betekent dit niet automatisch dat kinderen niet aan risico's blootgesteld zijn. Verantwoord beleid op het gebied van gezondheid is nodig. Dit betekent een gezond binnenklimaat, maar ook pedagogisch medewerkers die gezondheidsrisico's

onderkennen en gezond gedrag bij kinderen bevorderen. O.a. door gezond voorbeeldgedrag en bewust hygiënisch handelen dat erop gericht is om ziekte te voorkomen. Het gedrag van kinderen, ouders en medewerkers staat centraal. Natuurlijk zorgen we voor schone ruimtes en (spel)materiaal. Op iedere groep hangt een schoonmaaklijst die als leidraad wordt gebruikt bij het poetsen iedere dag. Ons streven is een goede balans tussen enerzijds een hygiënische en gezonde omgeving en anderzijds de noodzaak voor kinderen om weerstand op te bouwen. Ook hiervoor geldt grote risico's met ingrijpende gevolgen voorkomen en kinderen om leren te gaan met kleine risico's. Voldoende ruimte om de wereld te ontdekken. Buiten spelen, ook als het minder mooi weer is, vinden we van groot belang voor een goede gezondheid en weerstand van kinderen. Rennen en ravotten en de natuur ontdekken en leren respecteren. Dat kinderen nat en vies kunnen worden hoort erbij. En een goede persoonlijke hygiëne bij eet- en drinkmomenten en bij verschonen of naar toilet gaan. Dat willen we kinderen leren.

Doelstelling

Vanuit de wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang dienen wij een beleid te creëren ten aanzien van Veiligheid en Gezondheid waar alle medewerkers zich verantwoordelijk voor voelen. De belangrijkste aandachtspunten binnen het vormgeven van het beleid zijn: 1) het bewustzijn van mogelijke risico's, 2) het voeren van een goed beleid op grote risico's en 3) het gesprek hierover aangaan met elkaar en met de externe betrokkenen. Dit alles met als doel, een veilige en gezonde omgeving te creëren waar kinderen onbezorgd kunnen spelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Inhoud

In dit beleid veiligheid en gezondheid van Kinderdagverblijf de Ark en BSO de Ark is uitgewerkt:

- A: Kwaliteitscyclus veiligheid en gezondheid
- B: (bijna) ongevallenregistratie
- C: Controle speeltoestellen
- D: Bedrijfshulpverlening en kinder-EHBO
- E: BHV-plan en ontruimingsplan
- F: Fysieke risico's die de opvang van kinderen bij ons met zich meebrengt
- G: Grensoverschrijdend gedrag
- H: Vier-ogenprincipe (alleen dagopvang 0 - 4-jarigen)
- I: Vermoeden kindermishandeling
- J: Werkafspraken
- K: Achterwachting; uitwerking van de wijze waarop de achterwacht is geregeld als er één beroepskracht op onze locatie aanwezig is
- L: Gezonde kinderopvang
- M: Klachten

A. Kwaliteitscyclus veiligheid en gezondheid

Aandacht voor veiligheid en gezondheid is een continu en cyclisch proces.

In dit beleidsplan beschrijven we hoe wij als team ons beleid vaststellen, implementeren, evalueren en actualiseren. En hoe we betrokkenen inzicht geven en meenemen in dit proces. Zie onderstaande stappen:

- ✓ We bespreken ons beleid veiligheid en gezondheid tenminste jaarlijks met het team. We nemen het actuele plan van aanpak met verbeteracties en maatregelen voor risico's met grote gevolgen door, we bespreken iedere vergadering de (bijna)- ongevallen registraties en deze worden samengevat in de notulen waarin alle ongevallen zijn meegenomen van die afgelopen periode, we bespreken alle ruimtes waar kinderen kunnen komen en welke risico's extra aandacht vragen (dit wordt ook regelmatig tijdens een teamoverleg besproken en waarbij de medewerkers de 'nieuwe' risico's moeten doorgeven aan de pedagogisch beleidsmedewerker.
- ✓ we actualiseren het plan van aanpak om geconstateerde risico's verder te verkleinen en pedagogisch medewerkers worden op de hoogte gebracht van de wijzigingen via de mail.
- ✓ Tijdens de groepsoverleggen is het plan van aanpak + risico's van het beleid veiligheid een vast agenda punt
- ✓ Nadat het beleid veiligheid en gezondheid besproken is met het team en zo nodig tussentijds, bespreekt de pedagogisch beleidsmedewerker het beleid veiligheid en gezondheid met de oudercommissie. De belangrijkste afspraken worden daarna gecommuniceerd met ouders en indien van toepassing scholen en andere zorg- en netwerkpartners. Het beleid Veiligheid en Gezondheid staat op onze website.
- ✓ In de jaarplanning voor het teamoverleg/groepsoverleg is het thema veiligheid en gezondheid een vast agendapunt en bespreken we altijd een hieraan gerelateerd onderwerp. Bijvoorbeeld de hygiënerichtlijn GGD, het hitteprotocol, vermissing, incidenten of (bijna) ongevallen, meldcode kindermishandeling, schoonmaaklijst/protocol. Ook krijgen de pedagogisch medewerkers de protocollen en beleidsstukken via de mail (zowel via groepsmail als individuele mail) en worden deze geplaatst op het medewerkersportaal. Pedagogisch medewerkers wordt gevraagd om documenten te lezen (evt. ter voorbereiding op een werkoverleg, zodat alle pedagogisch medewerkers op de hoogte zijn voordat we met dit onderwerp aan de gang gaan.
- ✓ De pedagogisch beleidsmedewerker kan advies en ondersteuning vragen van de directeur bij het uitvoeren en implementeren van verbeteracties om risico's te verkleinen.
- ✓ De pedagogisch beleidsmedewerker houdt de oudercommissie op de hoogte over de belangrijkste risico's ten aanzien van veiligheid en gezondheid en overlegt zo nodig over verbeteracties.
- ✓ Ten behoeve van hygiënisch handelen hebben we een schoonmaaklijst die dagelijks wordt afgevinkt, registeren we dagelijks de koelkasttemperatuur. Registratieformulieren worden 1 jaar op de groep bewaard.

B: (Bijna) ongevallenregistratie

Om ongevallen te voorkomen is het belangrijk om te weten hoe en waar een (bijna) ongeval plaatsvindt. We hebben daarvoor een registratieformulier¹. Bij een (bijna) ongeval vult de betreffende medewerker dit formulier in en wordt dit in de groepsmap bewaard. (Bijna) ongevallen worden besproken in het teamoverleg. Alle ongevalformulieren worden verzameld vlak voor een teamoverleg en daar wordt een samenvatting van gemaakt. De samenvatting wordt tijdens het teamoverleg besproken en opgenomen in de notulen. Daarna gaan de ongeval formulieren bij de kind gegevens van het betreffende kind.

¹ |Zie (bijna) ongeval-formulieren op alle groepen

C: Controle buitenspeeltoestellen (nu nog niet van toepassing)

De speeltoestellen worden jaarlijks gecontroleerd door directeur Mark van der Wal. Pedagogisch medewerkers doen dagelijks/wekelijks visuele controles op veiligheid en onderhoud van de speeltoestellen. Periodieke controles, bij voorkeur als onderdeel van de maandelijkse BHV-controle, worden afgetekend in het logboek van de BHV. Bijzonderheden worden gemeld bij algemeen directeur Christina van der Wal. Deze zet indien nodig onderhoudsacties uit en koppelt dit terug aan het team.

D: Bedrijfs hulpverlening en kinder-EHBO

Op onze locaties zijn/worden alle pedagogisch medewerkers geschoold voor kinder-EHBO. Pedagogisch medewerkers die alleen kinder-EHBO hebben, gaan sowieso tweejaarlijks op bijscholing. Gedurende de openingstijden van onze locatie is er altijd een leidster aanwezig met kinder-EHBO. De kinder-EHBO certificaten worden in het personeelsdossier gearhiveerd en staan in Portabase. In januari 2026 staat er een nieuwe EHBO herhaling en/of e-learning + praktijk gepland voor bestaande en nieuwe medewerkers. Een groot gedeelte van kindercentrum de Ark heeft BHV. Voor degenen die geen BHV hebben, maar waarvoor het wel noodzakelijk is (bijv op de BSO Brederostraat), zullen een basistraining BHV gaan volgen. Deze staan gepland op 8 januari 2026 – 15 januari 2026 en op 12 januari 2026 -19 januari 2026.

E: BHV-plan en ontruimingsplan

Onze locatie heeft een abonnement afgesloten met BD Service. Jaarlijks wordt op verzoek van directeur Mark van der Wal de blusmaterialen gecontroleerd en bijgehouden in het logboek. Het BHV-plan ligt op een vaste en voor alle medewerkers bekende en toegankelijke plaats op onze locatie: in de keuken

Op onze locatie is ons streven om gemiddeld twee keer per jaar een ontruimingsoefening te laten plaatsvinden, één keer gepland en één keer ongepland. Van de ontruiming wordt een verslag gemaakt en geëvalueerd tijdens het volgende werkoverleg.

F: Beschrijving fysieke risico's die opvang van kinderen bij ons met zich meebrengt

In dit hoofdstuk beschrijven we belangrijke grote risico's die op onze locatie kunnen leiden tot ernstige ongevallen, incidenten of gezondheidsproblemen. We hebben de risico's onderverdeeld in drie categorieën: fysieke veiligheid, sociale veiligheid en gezondheid. Per categorie hebben we de belangrijkste risico's benoemd met de daarbij behorende maatregelen die zijn of worden genomen om het risico tot het minimum te beperken.

F.1 Fysieke veiligheid

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de grote risico's die wij op het gebied van fysieke veiligheid hebben gedefinieerd, inclusief bijbehorende maatregelen die wij hebben genomen.

Risico	Maatregelen	Plan van aanpak
Vallen		

Vallen door te struikelen of uit te glijden	• Kinderen lopen en spelen altijd onder begeleiding van een PM'er (zie punt J: werkafspraken) • Afval wordt direct verwijderd, zodat kinderen niet kunnen uitglijden (zie punt J: werkafspraken) • Losse onderdelen (snoeren, vloerbedekking zijn zoveel mogelijk weggewerkt of vastgezet (zie punt J: werkafspraken) • Bij speelgoed/materialen die elektriciteit nodig hebben, wordt er rekening mee gehouden dat kinderen zo min mogelijk last hebben van een losliggende snoer of kabel. • Looproutes worden altijd / zoveel mogelijk vrijgehouden • In de gymzaal dragen kinderen binnen gymshoenen • PM'ers zijn (bijna) allemaal in het bezit van een EHBO diploma (herhaling + voor nieuwe medewerkers staat gepland op woensdagavond 28 januari 2026) en groot gedeelte van het team ook BHV	Ja
Vallen van hoogte	• Afspraak wordt gemaakt dat kinderen niet op meubels mogen klimmen (zie punt J: werkafspraken) • Afspraak wordt gemaakt dat kinderen niet zonder toezicht op (spel)materialen mogen klimmen • Afspraak wordt gemaakt dat kinderen eerst vragen of ze op een (spel)materiaal mogen klimmen of klauteren. • PM'ers zijn (bijna) allemaal in het bezit van een EHBO diploma (herhaling + voor nieuwe medewerkers staat gepland op woensdagavond 28 januari 2026) en groot gedeelte van het team ook BHV	Ja
Ernstige beknelling		
Vingers tussen de deur of een kind dat vastzit tussen de meubels	• PM'er maakt afspraak met kinderen hoe om te gaan met deuren (uitleg geven waar de risico's zitten bij een deur) • PM'er maakt afspraak met de kinderen hoe om te gaan met de schuifdeuren • PM'ers zijn (bijna) allemaal in het bezit van een EHBO diploma (herhaling + voor nieuwe medewerkers staat gepland op woensdagavond 28 januari 2026) en groot gedeelte van het team ook BHV	Ja
Vastzitten tussen meubels, bijv. tijdens spelen	• Kinderen lopen en spelen altijd onder begeleiding van een PM'er (zie punt J: werkafspraken)	Nee

Beknelling na omvallen meubels	• Meubels zijn zoveel mogelijk vastgezet aan de muur, zodat ze niet kunnen omvallen • Meubels die los staan: - Houten rekjes (knutselruimte/ spelletjesruimte) - Ladder (glijbaan) - Schoenenrekjes (gang) - Speelkeukentje - Kluisjes • Afspraak is gemaakt dat kinderen niet op meubels mogen klimmen	Ja (nog aan te vullen, nadat de inrichting compleet is)
Verstikking		
Verstikking in voedsel	• De eetmomenten vinden altijd plaats onder toezicht van een PM'er • Er wordt alleen gegeten tijdens vaste eetmomenten • PM'ers zijn (bijna) allemaal in het bezit van een EHBO diploma (herhaling + voor nieuwe medewerkers staat gepland op woensdagavond 28 januari 2026) en groot gedeelte van het team ook BHV	Nee
Verstikking door koordjes, touwtjes, sieraden evt. die blijven hangen	• Speelgoed dat te klein is of koordjes die te lang zijn worden niet gebruikt. Eventueel worden koordjes korter gemaakt. • Speelgoed wordt na gebruik direct opgeruimd • Spelen vind plaats onder toezicht van een PM'er	Nee
Vergiftiging		
Vergiftiging door eten uit een afvalbak	• Er is toezicht op het gebruik van de afvalbak bij de BSO • Er staat bij punt J: werkafspraken een kopje over afvalwerking, PM'ers zijn hierover geïnformeerd tijdens werkoverleg 8 september 2025.	Nee
Vergiftiging door schoonmaakmiddelen, medicijnen uit tas kind en/of PM'er, sigaretten etc.	• Schoonmaakmiddel staan buiten bereik van kinderen (hoog opgeborgen of achter gesloten deuren) • Mocht kind medicatie meehebben, zoals bijv. een puffer, dan wordt deze tas hoog gehangen in de gang (zodat kinderen hier niet zelf bij kunnen) • Mocht een PM'er medicatie meehebben, dan wordt deze tas of in het kluisje bewaard of hoog opgeborgen of achter gesloten deuren. • Er is een EHBO kit aanwezig • PM'ers zijn (bijna) allemaal in het bezit van een EHBO diploma (herhaling + voor nieuwe medewerkers staat gepland op woensdagavond 28 januari 2026) en groot gedeelte van het team ook BHV	Nee
Verbranding		

Verbranding door aanraking van hete radiator, heet water/thee of de eierkoker	• Een radiator hangt hoog, kinderen zouden hier wel tegen aan kunnen botsen • PM'er informeert kinderen over de radiator en het stoten/botsen tegen de radiator • PM'ers plaatsen heet water /thee bij gebruik buiten het bereik van kinderen • De waterkoker van de BSO staat zo ver mogelijk achter op het aanrecht als deze gebruikt wordt • Na gebruik wordt de waterkoker meteen geleegd en opgeruimd	Ja
Verbranding door hitte zon en buiten spelen (inclusief mogelijke zonnesteek)	• Pedagogisch medewerkers hanteren de UV-index van het KNMI om zo te bepalen wanneer kinderen worden ingesmeerd en wanneer kinderen niet meer buiten mogen spelen. • Bij zon met UV-index vanaf 3 worden de kinderen regelmatig ingesmeerd om verbranding te voorkomen • PM'er zorgt ervoor dat kinderen hoedje/petje en kleding waarbij de schouders gedekt zijn, dragen • Wij spelen niet buiten tussen 12.00-15.00 op zomerse dagen • Kinderen krijgen regelmatig drinken om uitdroging te voorkomen • Er worden activiteiten bedacht om kinderen af te koelen, bijv. spelen met de watertafel • Alle afspraken omtrent hitte staan vermeldt in het hitteprotocol.	Nee
Verdrinking		
Verdrinking bij gebruik van opblaaszwembad/schelp en/of watertafel	• Op BSO de Brederostraat zijn op dit moment geen badjes/schelp of een watertafel aanwezig, dus het protocol is op dit moment niet van toepassing. • In de maanden juni t/m september 2026 zal er opnieuw worden bekeken of er alsnog gebruik gemaakt gaat worden van een badjes/ watertafel etc. • Kinderen mogen alleen onder begeleiding van een PM'er gebruik maken van een opblaaszwembad/schelp of watertafel (nvt) • Het opblaaszwembad/schelp of watertafel wordt tot een dusdanige hoogte gevuld dat de kinderen altijd kunnen staan (ondiep water) (nvt) • Pm'ers zijn op de hoogte van het protocol 'badje'	Nee

Verdrinking in naastgelegen zwembad	- Ouders geven aan in het ouderportaal of hun kind een zwemdiploma A of B heeft. (moet nog ingesteld worden in het ouderportaal) - Afspraken maken met kinderen over gebruik toilet in halletje naast gymzaal bijvoorbeeld dat ze altijd toestemming vragen om naar de toilet bij de gymzaal te mogen - Extra toezicht houden op het halletje en de deur richting de toilet - Afspraken maken met kinderen dat zij niet ongevraagd in het halletje mogen komen	Nee
Overige risico's		
Brandveiligheid	- Er is een BHV/ontruimingsplan aanwezig - Er wordt twee keer per jaar een ontruimingsoefening ingepland - Het grootste gedeelte van de medewerkers is geschoold als BHV'er - Nieuwe medewerkers gaan de basistraining BHV volgen in januari 2026 - BHV'ers handelen conform het BHV-pan. Indien nodig wordt direct contact opgenomen met de huisartsenpost en/of 112. Ouders en directie worden onmiddellijk geïnformeerd. Overige PM'ers vangen de andere kinderen op en houden hen uit de buurt van het incident.	Nee
Vervoer	- Kinderen worden vervoerd in een 9-persoonsbus of in de bakfiets met elektrische trapondersteuning - Nieuwe medewerkers maken proefritjes met de bus en met de fiets, voordat zij kinderen ophalen. - De proefritjes is een vast onderdeel binnen de inwerkperiode. - Protocol vervoer wordt geactualiseerd. - PM'ers worden op de hoogte gehouden van het protocol en de wijzigingen	Nee

F.2 Sociale veiligheid

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de grote risico's die wij op het gebied van sociale veiligheid hebben gedefinieerd, inclusief de bijbehorende maatregelen die wij hebben genomen"

Risico	Maatregelen	Plan van aanpak
--------	-------------	-----------------

Grensoverschrijdend gedrag zoals een gewelds- of zedendelict, pesten etc.	• PM'ers (inclusief die regelmatig aanwezig is) zijn allemaal in het bezit van een VOG • Implementatie van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling • Er zijn drie aandacht functionarissen binnen de Ark (2 directe en 1 indirecte aandacht functionaris) • Regelmatig terugkerend onderwerp op de agenda van het werkoverleg	Nee
Kindermishandeling	• PM'ers (inclusief die regelmatig aanwezig is) zijn allemaal in het bezit van een VOG • Implementatie van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling • Er zijn drie aandacht functionarissen binnen de Ark (2 directe en 1 indirecte aandacht functionaris) • Regelmatig terugkerend onderwerp op de agenda van het werkoverleg	Nee
Vermissing	• PM'ers begeleiden altijd de kinderen • Duidelijke afspraken met ouders over hoe kinderen worden gebracht en gehaald • Kinderen worden alleen aan andere mensen meegegeven op basis van duidelijke afspraken met ouders en toestemming via het formulier 'Ophalen door derden'. • PM'er zijn op de hoogte van het protocol 'Vermissing'	Nee

F3. Gezondheid

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de grote risico's die wij op het gebied van gezondheid hebben gedefinieerd, inclusief de bijbehorende maatregelen die wij hebben genomen:

Risico	Maatregelen	Plan van aanpak
Verspreiding via de lucht van ziektes zoals waterpokken, rode hond en de zesde ziekte	• Ruimtes worden regelmatig schoongemaakt en geventileerd • PM'ers zien toe op het regelmatig snuiten van de neus, wassen van handen en gebruik van schone tissues • Gebruik van ziektebeeldenprotocol van het RIVM.	Nee

Verspreiding via de handen van ziektes, zoals gastro enteritus, luchtweginfecties en het rotavirus	• Ruimtes en speelgoed worden regelmatig schoongemaakt • PM'ers zien toe op het wassen van handen voor het eten en na toiletgebruik en contact met viezigheid • Bij punt J: werkafspraken staat het kopje hygiëne en op iedere groep bevindt zich een schoonmaaklijst. PM'ers zijn op de hoogte van de werkafspraken bij punt J. • Nagels zijn kort en schoon van PM'er. Nagels zijn onbeschadigd en glad. Er mag gebruik worden gemaakt van nagellak. • Sieraden gaan zoveel mogelijk af bij risicohandelingen (bereiding van voedsel en verschonen). • Er wordt extra gelet op het handen wassen + dat het sieraad ook wordt schoongemaakt + afgedroogd • Eventueel maakt PM'er gebruik van handschoenen	Nee
Verspreiding via voedsel en water van ziektes zoals legionella	• Voedsel wordt regelmatig gecontroleerd op houdbaarheid en datum van opening product wordt op product geschreven met watervaste stift. • Alle gebruikte spullen voor eten en drinken worden dagelijks gewassen.	Nee
Verspreiding via oppervlakken van ziektes zoals krentenbaard	• Ruimtes en speelgoed worden schoongemaakt • PM'ers zien toe op het wassen van handen voor het eten en na toiletgebruik en contact met viezigheid • PM'ers werken volgens schoonmaaklijst	Nee
Medische fouten	• Ouders zijn verplicht om het formulier 'toedienen van medicatie' in te vullen en te ondertekenen • Medicatie wordt alleen gegeven als het in de originele verpakking zit • Het toedienen van medicijnen vindt plaats op basis van vooraf bepaalde afspraken. • Als PM'er het medicijn heeft gegeven, wordt dit afgetekend op de aftekenlijst • PM'ers zijn allemaal in het bezit van een EHBO en groot gedeelte van het team ook BHV	Nee

Omgang met kleine risico's

Wij willen de kinderen een zo veilig en gezond mogelijke opvang bieden, zodat ze de ruimte voelen en nemen om daadwerkelijk te ontdekken en te ontwikkelen. Het leren omgaan met risico's is hier een erg belangrijk onderdeel van. Een juiste balans tussen onaanvaardbare risico's zoals hierboven beschreven staan en beschermen en ontdekken is uiteindelijk waar het om draait. Een bult, schaafwond kan namelijk gebeuren en er zitten ook positieve kanten aan:

- Door het ervaren van risicovolle situaties, bijvoorbeeld tijdens het spelen, ontwikkelen kinderen risicocompetenties: ze leren risico's inschatten en ontwikkelen cognitieve vaardigheden om de juiste afwegingen te maken wanneer een risicovolle situatie zich opnieuw voordoet

- Risicovol spelen ontwikkelt een positieve houding van 'ik kan het' en daarmee gaat een kind uitdagingen meer zien om iets van te genieten dan om te vermijden. Dit vergroot onafhankelijkheid en zelfvertrouwen, wat belangrijk kan zijn voor hun doorzettingsvermogen als ze geconfronteerd worden met uitdagingen
- Het leren omgaan met risico's heeft een positieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid van kinderen en op het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Kinderen staan sterker in hun schoenen en kunnen beter conflicten oplossen en emoties herkennen van speelmaatjes
- Bewegingen die veel voorkomen bij risicovol spelen, zoals slingeren, klimmen, rollen, hangen en glijden zijn niet alleen leuk voor kinderen, maar ook van essentieel belang voor hun motorische vaardigheden, balans, coördinatie en lichaamsbewustzijn. Kinderen die dat niet doen zijn vaker onhandig, voelen zich ongemakkelijk in hun eigen lichaam, hebben een slechte balans en bewegingsangst. (bron: veiligheid.nl/risicovolspelen).

In onderstaande tabel zijn een aantal voorbeelden opgenomen van kleine risico's:

Kleine risico	Voorbeelden	Hoe leren we kinderen hiermee omgaan?
Kind loopt blauwe plek op of bezeert zich	Kinderen botsen op elkaar tijdens spel	• Afspraken maken met de kinderen over rennen binnen • Afspraken maken met oudere kinderen over voetballen in de buitenruimte (BSO) • Afspraken maken met kinderen over het gebruik van de gymzaal • Afspraken maken met kinderen over het gebruik van de overige ruimtes
	Kind struikelt over speelgoed	• Afspraken met de kinderen over opruimen na gebruik (werkafspraken punt J beleid veiligheid)
	Kind bezeert zich aan bestek	• Er worden enkel kindvriendelijke mesjes gebruikt • PM'er begeleidt het kind om mesje te gebruiken
	Kind bezeert zich doordat hij speelgoed op zijn voet laat vallen	• PM'er begeleidt kind om zware spullen te schuiven in plaats van tillen
	Kind bezeert zich door val buiten	• PM'er zien er op toe dat kinderen buiten veilig spelen en geen gevaar voor elkaar vormen.
	Kind bezeert zich door speelgoed of gereedschap van oudere kinderen (BSO)	• PM'er begeleidt oudere kinderen om spullen goed op te ruimen voor de kleintjes. En leggen aan de kleintjes uit waarom bepaalde materialen niet voor hen zijn.

Om gezondheidsrisico's te beperken en de kinderen hieraan zelf bij te laten dragen zijn goed afspraken met kinderen noodzakelijk. Voorbeelden van afspraken die met kinderen zijn gemaakt zijn het wassen van de handen na toiletbezoek of het houden van een hand voor de mond tijdens niezen of hoesten.

De afspraken die gemaakt zijn met de kinderen zijn terug te vinden in het beleid veiligheid en gezondheid bij punt J: werkafspraken. De afspraken worden regelmatig met PM'ers en kinderen besproken en herhaald.

G. Beleidscyclus

Periodieke risico-inventarisatie om beleid te actualiseren

Het veiligheidsbeleid is in de loop der jaren ontwikkeld op basis van signalen vanuit de directie, signalen en opmerkingen vanuit de PM'ers en bijsturing naar aanleiding van registraties van ongevallen en gevaarlijke situaties. Ieder groepsoverleg staan de risico's als agendapunt op de agenda, daar wordt kort ingezoomd op de risico's die op dat moment gelden en eventueel aangevuld door nieuwe risico's. Vervolgens gaat er gekeken worden hoe de aandachtspunten het beste aangepakt kunnen worden, in de vorm van een plan van aanpak. Als laatste wordt er geëvalueerd of de aanpassingen hebben geleid tot verbetering. Tijdens het gezamenlijke werkoverleg zal deze 1 a 2 keer per jaar op de agenda staan. De afspraak is gemaakt dat pedagogisch medewerkers tussendoor signalen afgeven, mochten zij iets opmerken en eventueel vast het template invullen van het plan van aanpak.

Plan van aanpak:

De beschreven risico's geven inzicht in de huidige stand van zaken ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Volgens het hieronder weergegeven template per geconstateerd risico. Het ingevulde template vind u in de bijlage.

Actieplan			
Naam groep:			
Inventarisatiedatum:			
Beschrijving risico			
Maatregelen	Verantwoordelijke	Deadline	Realisatiedatum

Eventuele bijzonderheden:

Actieplan			
Naam groep:	BSO		
Inventarisatiedatum:	Iedere maand		
Beschrijving risico	• Losse onderdelen (snoeren, vloerbedekking zijn zoveel mogelijk weggewerkt of vastgezet (zie punt J: werkafspraken) • Bij speelgoed/materialen die elektriciteit nodig hebben, wordt er rekening mee gehouden dat kinderen zo min mogelijk last hebben van een losliggende snoer of kabel		
Maatregelen	Verantwoordelijke	Deadline	Realisatiedatum

Rekening houden met inrichting van ruimte waar speelgoed/materialen komen te staan waar een kabel/snoer aan gekoppeld is	PM'ers BSO	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
Zorgen dat het speelgoed/materiaal niet midden in de looproute wordt geplaatst, maar juist in een hoek of bij/tegen een muur	PM'ers BSO	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
Kinderen dragen binnen gymschoenen in de gymzaal	PM'er	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
Plan van aanpak zal naar alle PM'ers gemaild worden in de eerste week van november 2025	lenske	Bij elke nieuwe wijziging zullen alle PM'ers geïnformeerd worden	Er zullen meerdere overleggen gepland worden met nieuwe medewerkers BSO in januari, februari en maart 2026, waarin het bespreken van de risico's een belangrijk onderdeel is. De groepsoverleggen vinden plaats op: 6 januari 2026 22 januari 2026 3 februari 2026 24 februari 2026 19 maart 2026
Plan van aanpak zal ieder groepsoverleg besproken worden	lenske		

Eventuele bijzonderheden:

Ons streven is om vaker een groepsoverleg te plannen als de BSO geopend is, dus in plaats van 1 keer in de twee maand, zal het tijdelijk naar 1 keer in de maand gaan en zo nodig vaker.

Actieplan	
Naam groep:	BSO
Inventarisatiedatum:	5-1-2026

Beschrijving risico	- Kinderen kunnen met hun hand/arm/ander lichaamsdeel tussen de schuifdeuren komen (schuifdeuren naar buiten, maar ook schuifdeuren tussen eetruimte en keuken en eetruimte en chillruimte) - De overige deuren hebben geen vingersafe		
Maatregelen	Verantwoordelijke	Deadline	Realisatiedatum
Afspraken maken met kinderen over gebruik schuifdeur.	PM'er	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
De schuifdeur van de spelletjes/bouwruimte blijft te allen tijde gesloten			
De schuifdeur bij de keuken blijft open			
PM'er houdt goed toezicht op de schuifdeur bij de keuken	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder groepsoverleg besproken	Vanaf 1 januari 2026
Afspraken maken met kinderen over gebruik overige deuren	PM'er	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
PM'er houdt toezicht op de overige deuren	PM'er	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
Bij onveilige situaties communiceert de PM'er dit naar de directie en wordt hier opnieuw naar gekeken + beoordeeld / actie genomen	PM'er en directie	Hele jaar door	Er zullen meerdere overleggen gepland worden met nieuwe medewerkers BSO in januari, februari en maart 2026, waarin het bespreken van de risico's een belangrijk onderdeel is. De groepsoverleggen vinden plaats op: 6 januari 2026 22 januari 2026 3 februari 2026 24 februari 2026 19 maart 2026
Plan van aanpak zal iedere groepsoverleg besproken worden	lenske	Bij elke nieuwe wijziging zullen alle PM'ers geïnformeerd worden	

Eventuele bijzonderheden:

Ons streven is om vaker een groepsoverleg te plannen als de BSO geopend is, dus in plaats van 1 keer in de twee maand, zal het tijdelijk naar 1 keer in de maand gaan en zo nodig vaker.

--

Actieplan			
Naam groep:	BSO		
Inventarisatiedatum:	5-1-2026		
Beschrijving risico	Meubels/vakkenkasten/spelmaterialen/speeltoestellen		
Maatregelen	Verantwoordelijke	Deadline	Realisatiedatum
PM'er houdt toezicht Op de meubelstukken/materialen/speeltoestellen/speelgoed die los staan (zoals trampoline, sport en spelmaterialen etc.	PM'er	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
Bij onveilige situaties communiceert de PM'er dit naar de directie en klusjesman	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder groepsoverleg besproken	Vanaf 1 januari 2026
Kinderen mogen niet op de meubels/materialen klimmen	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder groepsoverleg besproken	Voor 1 januari 2026
Zo nodig zal directie actie nemen door meubelstukken vast te zetten	PM'er	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
Kinderen dragen binnen gymschoenen in de gymzaal	PM'er en directie	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026

Plan van aanpak zal iedere groepsoverleg besproken worden	lenske	Bij elke nieuwe wijziging zullen alle PM'ers geïnformeerd worden	Er zullen meerdere overleggen gepland worden met nieuwe medewerkers BSO in januari, februari en maart 2026, waarin het bespreken van de risico's een belangrijk onderdeel is. De groepsoverleggen vinden plaats op: 6 januari 2026 22 januari 2026 3 februari 2026 24 februari 2026 19 maart 2026
---	--------	--	--

Eventuele bijzonderheden:

Ons streven is om vaker een groepsoverleg te plannen als de BSO geopend is, dus in plaats van 1 keer in de twee maand, zal het tijdelijk naar 1 keer in de maand gaan en zo nodig vaker.

Actieplan			
Naam groep:	BSO Brederostraat		
Inventarisatiedatum:	5-1-2026		
Beschrijving risico	- Een radiator hangt hoog, kinderen zouden hier wel tegen aan kunnen botsen - Waterkoker is aanwezig		
Maatregelen	Verantwoordelijke	Deadline	Realisatiedatum
PM'er informeert kinderen over de radiator en het stoten/botsen tegen de radiator	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder groepsoverleg besproken	Vanaf 1 januari 2026
PM'ers plaatsen heet water /thee bij gebruik buiten het bereik van kinderen	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder groepsoverleg besproken	Vanaf 1 januari 2026

Na gebruik wordt de waterkoker meteen geleegd en opgeruimd	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder groepsoverleg besproken	Vanaf 1 januari 2026
De waterkoker van de BSO staat zo ver mogelijk achter op het aanrecht als deze gebruikt wordt	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder groepsoverleg besproken	Vanaf 1 januari 2026
Bij onveilige situaties communiceert de PM'er dit naar de directie en klusjesman	PM'er en directie	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
Plan van aanpak zal iedere groepsoverleg besproken worden	lenske	Bij elke nieuwe wijziging zullen alle PM'ers geïnformeerd worden	Er zullen meerdere overleggen gepland worden met nieuwe medewerkers BSO in januari, februari en maart 2026, waarin het bespreken van de risico's een belangrijk onderdeel is. De groepsoverleggen vinden plaats op: 6 januari 2026 22 januari 2026 3 februari 2026 24 februari 2026 19 maart 2026

Eventuele bijzonderheden:

Ons streven is om vaker een groepsoverleg te plannen als de BSO geopend is, dus in plaats van 1 keer in de twee maand, zal het tijdelijk naar 1 keer in de maand gaan en zo nodig vaker.

Actieplan

Naam groep:	BSO/buitenruimte		
Inventarisatiedatum:	5-1-2026		
Beschrijving risico	• kinderen kunnen in principe zelf het hek openmaken • de bal kan over het hek komen		
Maatregelen	Verantwoordelijke	Deadline	Realisatiedatum
PM'er houdt extra toezicht bij de risico punten	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder werkoverleg besproken	Vanaf 1 januari 2026

PM'er let erop dat hek dicht blijft	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder werkoverleg besproken	Vanaf 1 januari 2026
Plan van aanpak zal iedere groepsoverleg besproken worden	lenske	Bij elke nieuwe wijziging zullen alle PM'ers geïnformeerd worden	Er zullen meerdere overleggen gepland worden met nieuwe medewerkers BSO in januari, februari en maart 2026, waarin het bespreken van de risico's een belangrijk onderdeel is. De groepsoverleggen vinden plaats op: 6 januari 2026 22 januari 2026 3 februari 2026 24 februari 2026 19 maart 2026

Eventuele bijzonderheden:

Ons streven is om vaker een groepsoverleg te plannen als de BSO geopend is, dus in plaats van 1 keer in de twee maand, zal het tijdelijk naar 1 keer in de maand gaan en zo nodig vaker.

Actieplan

Naam groep:	BSO toiletten BSO		
Inventarisatiedatum:	5-1-2026		
Beschrijving risico	De toiletten bevinden zich op twee verschillende plekken. Het ene toilet bevindt zich in de creatieve studio en het andere moment in het halletje naast de gymzaal (richting het zwembad)		
Maatregelen	Verantwoordelijke	Deadline	Realisatiedatum
Alle BSO kinderen worden geïnformeerd over de toiletten van de BSO (deze kunnen gemakkelijk op slot)	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder werkoverleg besproken	November en december PM'ers, met kinderen vanaf 1 januari 2026
De PM'er loopt indien mogelijk mee naar het toilet om toezicht te houden	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder werkoverleg besproken	Vanaf 1 januari 2026

De kleinere kinderen maken zoveel mogelijk gebruik van het toilet bij de creatieve studio.	PM'er	Gereedschap al op één vaste plek leggen	Vanaf 1 januari 2026
De oudere kinderen maken voornamelijk gebruik van de toilet in het halletje naast de gymzaal	PM'er		Vanaf 1 januari 2026
Plan van aanpak zal iedere groepsoverleg besproken worden	lenske	Bij elke nieuwe wijziging zullen alle PM'ers geïnformeerd worden	Er zullen meerdere overleggen gepland worden met nieuwe medewerkers BSO in januari, februari en maart 2026, waarin het bespreken van de risico's een belangrijk onderdeel is. De groepsoverleggen vinden plaats op: 6 januari 2026 22 januari 2026 3 februari 2026 24 februari 2026 19 maart 2026

Eventuele bijzonderheden:

Ons streven is om vaker een groepsoverleg te plannen als de BSO geopend is, dus in plaats van 1 keer in de twee maand, zal het tijdelijk naar 1 keer in de maand gaan en zo nodig vaker.

Actieplan			
Naam groep:	BSO		
Inventarisatiedatum:	5-1-2026		
Beschrijving risico	De radiator hangt hoog in de gang		
Maatregelen	Verantwoordelijke	Deadline	Realisatiedatum
Kinderen worden op de hoogte gebracht van de radiator op hoogte	PM'er	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
PM'er houdt zoveel mogelijk toezicht op radiator	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder groepsoverleg besproken	Vanaf 1 januari 2026

Afspraken maken met kinderen dat er niet gerend wordt in de gang	PM'er		November en december PM'ers, met kinderen vanaf 1 januari 2026
Bij onveilige situaties communiceert de PM'er dit naar de directie en wordt hier opnieuw naar gekeken + beoordeeld / actie genomen	PM'er en directie	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
Plan van aanpak zal iedere groepsoverleg besproken worden	lenske	Bij elke nieuwe wijziging zullen alle PM'ers geïnformeerd worden	Er zullen meerdere overleggen gepland worden met nieuwe medewerkers BSO in januari, februari en maart 2026, waarin het bespreken van de risico's een belangrijk onderdeel is. De groepsoverleggen vinden plaats op: 6 januari 2026 22 januari 2026 3 februari 2026 24 februari 2026 19 maart 2026

Eventuele bijzonderheden:

Ons streven is om vaker een groepsoverleg te plannen als de BSO geopend is, dus in plaats van 1 keer in de twee maand, zal het tijdelijk naar 1 keer in de maand gaan en zo nodig vaker.

Actieplan			
Naam groep:	BSO		
Inventarisatiedatum:	7-1-2026		
Beschrijving risico	Drempel in de keuken. Kinderen kunnen struikelen over de drempel in de keuken		
Maatregelen	Verantwoordelijke	Deadline	Realisatiedatum
Kinderen mogen binnen niet rennen	PM'er	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
PM'ers letten goed op het drempeltje bij de keuken en informeert kinderen over dit risico	PM'er	Hele jaar door, wordt bij ieder groepsoverleg besproken	Vanaf 1 januari 2026

Bij onveilige situaties communiceert de PM'er dit naar de directie en wordt hier opnieuw naar gekeken + beoordeeld / actie genomen	PM'er en directie	Hele jaar door	Vanaf 1 januari 2026
Plan van aanpak zal iedere groepsoverleg besproken worden	lenske	Bij elke nieuwe wijziging zullen alle PM'ers geïnformeerd worden	Er zullen meerdere overleggen gepland worden met nieuwe medewerkers BSO in januari, februari en maart 2026, waarin het bespreken van de risico's een belangrijk onderdeel is. De groepsoverleggen vinden plaats op: 6 januari 2026 22 januari 2026 3 februari 2026 24 februari 2026 19 maart 2026

H: Grensoverschrijdend gedrag

Wij hebben, in het kader van sociaal-emotionele veiligheid, aandacht voor grensoverschrijdend gedrag. We denken dan aan:

- ✓ het risico op (seksueel, fysiek en/of psychisch) grensoverschrijdend gedrag door volwassenen in hun contact met kinderen, bij pedagogisch medewerkers, pedagogisch medewerkers in opleiding, stagiairs, vrijwilligers, onderhoudspersoneel en overige aanwezige volwassenen
- ✓ het risico op (seksueel, fysiek en/of psychisch) grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

In het kader van preventie van grensoverschrijdend gedrag streven we ernaar om gedrag van kinderen, gedrag van medewerkers en ons pedagogisch handelen op een open en eerlijke manier en zonder te oordelen met elkaar, met kinderen en met hun ouders te bespreken in een veilige omgeving (open aanspreekcultuur). Dit is van belang om opvallende zaken te kunnen en durven signaleren. Medewerkers geven hierin het goede voorbeeld aan kinderen. Door nabijheid maar ook gepaste afstand, ruimte en tijd. Door persoonlijke aandacht en gelegenheid te bieden voor gesprek, door rust en vertrouwen te bieden maar ook vertrouwen te tonen in de ander. En door duidelijke afspraken te maken wat je met gekregen informatie gaat doen. In ons groepsoverleg maken we ruimte voor het stellen van vragen aan elkaar over gedrag van kinderen of van onszelf en over ons pedagogisch handelen. Wat valt je op? Waarom doe je iets op een bepaalde manier? Kan het ook anders? We willen leren van elkaar. Dit wordt tijdens het groepsoverleg/werkoverleg besproken. Sinds 2019 hebben wij een aandacht functionaris kindermishandeling in ons team, zij is hiervoor geschoold. Inmiddels heeft kindercentrum de Ark drie aandachtsfunctionarissen. (twee directe en één indirecte aandachtsfunctionaris). Zij zullen eventueel ook kunnen deelnemen aan het groepsoverleg of zullen tijdens het teamoverleg het team hierover informeren. Gedrag en professioneel handelen is onderdeel van scholing en deskundigheidsbevordering. Met ouders bespreken we het belang van

aanspreeknormen en hoe wij met elkaar en met kinderen op willen gaan. Dat kan tijdens een rondleiding of intake, maar bijvoorbeeld ook tijdens het 10 minutengesprek over hun kind. Of als thema voor een ouderavond. Bij de intake zullen nieuwe ouders geïnformeerd worden dat wij werken met de meldcode Kindermishandeling.

In het pedagogisch beleidsplan² staat een stuk beschreven hoe wij richting bieden voor seksuele opvoeding en hoe we met elkaar als team, met de kinderen en met hun ouders aandacht hebben voor de lichamelijke en seksuele ontwikkeling van kinderen.

Om objectief te kunnen bepalen hoe je seksueel gedrag van kinderen kunt begeleiden stellen we ons altijd de volgende vragen:

- ✓ Past het gedrag binnen de seksuele ontwikkeling en de leeftijd van het kind?
- ✓ Schaadt het gedrag een kind of de groep in zijn geheel? (is er sprake van dwang of gevaar)?
- ✓ Is het gedrag veilig en verantwoord voor de (lichamelijke en geestelijk) gezondheid?
- ✓ Is er 'meer' aan de hand (heeft het kind onderliggende problemen)?

Seksuele ontwikkeling hoort erbij, we willen kinderen en hun ouders ondersteunen en leren om met deze gevoelens om te gaan: seksuele opvoeding. Spelregels voor kinderen zijn:

- ✓ We doen elkaar geen pijn
- ✓ We dwingen elkaar nooit tot iets wat je niet wilt: baas over eigen lijf
- ✓ We doen niet stiekem, iedereen moet kunnen zien wat we doen
- ✓ We maken elkaar niet bang

Pedagogisch medewerker houden goed in de gaten dat het leeftijdsverschil niet te groot is (2 à 3 jaar is te veel) omdat er al snel een machtsverschil kan ontstaan, waardoor het jongere kind kan instemmen met iets wat het toch liever niet wil.

We zorgen ervoor dat we altijd zicht houden op en contact houden met elkaar en met de kinderen. Dat betekent dat je soms ruimtes tijdelijk sluit en kinderen daar laat spelen waar medewerkers (in de buurt) zijn. Maar ook dat je de telefoon meeneemt als je met kinderen op pad gaat. Zicht houden op is voor ons niet hetzelfde als toezicht houden en controle. Vanuit vertrouwen in kinderen werken we aan het vergroten van zelfstandigheid als kinderen ouder worden en zich ontwikkelen.

En natuurlijk hebben we werkafspraken die we met alle kinderen bespreken en ook aan de ouders laten weten. Om de fysieke en sociaal-emotionele veiligheid van kinderen te versterken. Maar ook om de sociale ontwikkeling en het besef van waarden en normen te stimuleren. De werkafspraken vormen het belangrijkste instrument om kinderen om te leren gaan met kleinere risico's met beperkte gevolgen. Zie verder paragraaf J.

I: Vermoeden kindermishandeling

Een heel belangrijk aspect in het kader van veilige kinderopvang is het signaleren van vermoedens van kindermishandeling en/of huiselijk geweld. We werken met een meldcode³ die ons hierbij helpt. Daarin zijn vier routes uitgewerkt met stappenplan en toewijzing van verantwoordelijkheden. De 4de route is gewijd aan de communicatie en informatievoorziening van alle betrokkenen en hoe maatschappelijke onrust kan worden voorkomen.

Route I:	Signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling;
Route II:	Signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega jegens een kind
Route III:	Signalen van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag van kinderen onderling

² Zie pedagogisch beleidsplan, ligt ter inzage in de keuken + komt op medewerkersportaal

³ Zie meldcode Kindermishandeling (komt op medewerkersportaal)

Route IV: Route bij (dreigende) maatschappelijke onrust

Tijdens de intake vertellen we de ouders dat we een veilige plek willen zijn voor hun kind en dat we gedrag en signalen die er mogelijk op wijzen dat een kind zich niet veilig voelt altijd met ouders zullen bespreken. We benoemen de Meldcode Vermoeden Kindermishandeling waarmee we werken en we vragen ouders om het ons te melden als zij zorg hebben om de veiligheid van hun kind. Bijvoorbeeld omdat zij opvallend gedrag zien bij hun kind of bij andere kinderen of bij medewerkers in het contact met hun kind.

In 2021 heeft de aandachtsfunctionaris met het hele team de 5 stappen herhaalt en tijdens de werkoverleggen komt dit thema regelmatig aan de orde middels bijvoorbeeld een stellingenspel. Inmiddels heeft de Ark 3 aandachtsfunctionarissen, waarvan twee directe aandachtsfunctionarissen en 1 indirecte aandachtsfunctionaris. Daarnaast hangt op alle groepen de vijf stappen van de meldcode met afwegingskader, waarop de 5 stappen schematisch zijn weergegeven. Medewerkers bespreken gedrag, signaleren en vermoedens van kindermishandeling met hun directe collega, de aandacht functionaris, met ouders en met de directie. We bieden ouders en medewerkers ondersteuningsmogelijkheden van de aandacht functionaris. Ook de mogelijkheid van advies en ondersteuning vanuit Veilig Thuis zijn in de Meldcode opgenomen. Met de verplichting om ernstige signalen en vermoedens te melden bij Veilig Thuis. Bij signaleren van ontoelaatbaar gedrag van medewerkers in hun contact met kinderen (route II) consulteren we de vertrouwensinspecteur van het Ministerie van OCW voor.

J: Werkafspraken

We hebben werkafspraken opgesteld om kinderen te leren om te gaan met kleinere risico's met beperkte gevolgen voor veiligheid en gezondheid. Deze liggen op alle groepen. Indien nodig leggen we nieuwe accenten, waar mogelijk samen met kinderen en hun ouders. Als er een regel bij komt, kan er misschien ook een regel af. Zo houden we het overzicht.

We bespreken onze werkafspraken minimaal 1 x per jaar met alle medewerkers en met de oudercommissie en informatie ouders (intake, via Portabase). Uitgangspunt is dat werkafspraken overzichtelijk, positief en in concreet gedrag zijn geformuleerd. In voor kinderen begrijpelijke taal en eventueel met pictogrammen of foto's. Dit nodigt uit tot lezen, bespreken en jezelf eigen maken. Op de BSO betrekken we de kinderen actief bij het bespreken van de werkafspraken. Daar waar 'we' staat, bedoelen wij pedagogisch medewerkers.

BSO

Halen en Brengen: (bij de start is er nog geen VSO, streven is om dit wel aan te gaan bieden op een later tijdstip)

- We verwelkomen ouder en kind persoonlijk en vragen ouders/leerkracht school om een overdracht van bijzonderheden, gezondheid en welzijn van het kind
- We nemen samen met het kind duidelijk afscheid van de ouder/leerkracht (per situatie verschillend)
- Bij het ophalen vertellen we ouders, als het even kan samen met het kind, hoe de dag verlopen is en wat het kind gedaan heeft.
- (Kinderen die nog moeten ontbijten bij binnenkomst, gaan aan tafel ontbijten).
- (Kinderen die voor 7.30 worden gebracht mogen ontbijten. Kinderen die na 7.30 gebracht worden mogen niet ontbijten.)
- (Kinderen gaan van tafel als ze hun ontbijt op hebben of genoeg hebben gegeten en lopen niet met hun ontbijt in de hand van tafel af)
- De kinderen die niet aanwezig zijn, maar wel komen volgens de aanwezigheidslijst (tijdens vakantie) worden na 9:00 opgebeld door de pedagogisch medewerkers of geappt.

Entree/gang

- Bij regenachtig weer maken we natte plekken op de vloer droog om uitglijden te voorkomen en plaatsen we het bord van uitglijden en gebruiken we droogloopmatten
- Wat je ziet liggen, ruim je op (bijvoorbeeld zwerfafval in de gang wat binnengewaaid is)
- We hangen onze jassen en tassen aan de kapstok of leggen het in bakken
- Aan het eind van de dag checken we of alle binnen gym schoenen opgeruimd zijn en netjes op het schoenenrekje staan
- We houden de buitendeur gesloten
- We houden de tussendoor met codeslot gesloten
- Er wordt een schoonmaaklijst bijgehouden

Groepsruimten

- We ruimen speelgoed op na gebruik op de afgesproken vaste plekken
 - We bergen schoonmaakmiddelen buiten zicht en bereik van kinderen op;
 - Rennen doen we buiten
 - Het opruimen van speelgoed doen we op vaste tijden
 - Het speelgoed heeft een vaste plek
 - Tassen van pedagogisch medewerkers worden op een veilige plaats opgeborgen.
 - Eventuele aanstekers liggen in de kluis van de pedagogisch medewerker
 - We leren de kinderen om niet aan de spullen van de ouders en/of pedagogisch medewerkers te komen
 - Kapot speelgoed wordt meteen weggegooid
 - We drinken uit een plastic beker. Dit betekent dat er geen glas op de groep is.
 - Thee en koffie staan niet onbeheerd op tafel, maar zo ver mogelijk op het aanrecht (blijf in de buurt)
 - Geen warme dranken nuttigen met een kind op schoot
 - Als het te donker is in de groep, worden de lampen aangezet. (tenzij het warm wordt, dan geldt het hitteprotocol)
 - Pedagogisch medewerkers werken volgens schoonmaaklijsten⁴ om de hygiëne optimaal te houden
 - Als je moet niezen of hoesten meteen daarna handen wassen of we niezen in de elleboog.

Handen wassen (Kinderen gebruiken de kraan bij de knutselruimte, daar staat ook een opstapje voor de kleinere kinderen. Bij veel kinderen tegelijkertijd kan er onderscheid gemaakt worden in het oudere kind en jongere kind, het oudere kind kan bij de toilet bij de gymzaal zijn handen wassen en een jonger kind bij de knutselruimte)

- De handen worden altijd met stromend water en zeep gewassen:
 - als ze zichtbaar vuil zijn
 - wanneer ze plakkerig aanvoelen
 - na een toiletbezoek
 - van het verschonen van elke luier
 - na het afvegen van de billen van een kind
 - als er lichaamsvloeistoffen op zijn gekomen, bijvoorbeeld na hoesten, niezen of het snuiten van de neus (van jezelf of een kind)
 - voor en na het (bereiden van) eten
 - voor en na het verzorgen van een wond
 - voor en na het aanbrengen van crème of zalf
 - na schoonmaakwerkzaamheden en contact met vuil textiel of afval
- Bij risicohandeling wordt geen sieraden aan handen of polsen gedragen
- Mocht je wel een horloge, armband of ring dragen, dan wordt er met handen wassen extra goed op gelet dat het sieraad ook schoon wordt gemaakt en goed af wordt gedroogd. (zeker als er een infectieziekte heerst op de groep)

⁴ Vaste schoonmaaklijst ligt ter inzage in keuken + komt op medewerkersportaal

Nagels/nagelbedekking

- De nagels worden kort en schoon gehouden
- De pedagogisch medewerker zorgt dat de nagels onbeschadigd en glad zijn (geen steentjes, pailletten etc.)

Handschoenen

- De pedagogisch medewerker draagt handschoenen bij het opruimen of schoonmaken van oppervlakken of materialen die zichtbaar vervuild zijn met bloed, braaksel of ontlasting of op advies van de GGD
- De handschoen wordt na gebruik direct uitgetrokken en weggegooid. De handen worden direct gewassen na het uittrekken van de handschoenen

Keuken

- Kinderen mogen niet spelen in de keuken
- Als kinderen willen drinken, vragen zij dit aan ons en begeleiden wij eventueel de kinderen in het pakken van een beker en het water
- Activiteiten in de keuken worden alleen uitgevoerd onder toezicht van een PM'er
- In de keuken bevindt zich het BHV plan
- In de keuken bevindt zich de EHBO doos
- Schoonmaakmiddelen staan in een gesloten kast
- Er ligt een koelpack in de vriezer en in de koelkast
- Er staat een magnetron in de keuken
- De kabels van de wifi en andere kabels liggen los op de grond (hier komt nog een kast voor)
- Kinderen mogen niet aan de schuifpui in de keuken komen (er komt nog een drempel, zie risico)

Chillruimte

- De ruimte wordt netjes achtergelaten en alles wordt teruggezet op de vaste plek
- De kinderen gaan zuinig om met spullen
- We gooien niet met spullen
- We gaan niet staan op de stoelen en de bank
- We springen niet op de stoelen en de bank
- We maken geen gebruik van het badkamermeubel
- Kinderen mogen niet zelf de deur sluiten
- Alle spullen die in de chillruimte liggen, blijven in de chillruimte
- Wij lopen binnen

Spel/bouwruimte

- De ruimte wordt netjes achtergelaten en alles wordt teruggezet op de vaste plek
- We gaan zuinig om met spullen en houden spelletjes compleet
- We gooien niet met spullen
- We ruimen eerst een spel op voordat er een nieuw spel gespeeld mag worden
- Mocht er te weinig ruimte zijn om een spel te spelen in de spel/bouwruimte, dan mag een kind in overleg een spelletje meenemen naar de algemene ruimte en aan tafel het spelletje gaan spelen
- Kinderen mogen niet zelf de deur of schuifdeur openen, deze zit altijd dicht.
- Wij lopen binnen

Knutselruimte

- De ruimte wordt netjes achtergelaten en alles wordt teruggezet op de vaste plek
- De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de grijze metalen kast op slot is
- Alleen onder begeleiding van een pedagogisch medewerker wordt een kast geopend (als een kind hierom vraagt)
- Na elke knutsel, worden de gebruikte spullen opgeruimd
- We zijn zuinig op de spullen
- We gooien niet met spullen
- Alle materialen/spullen van de knutselruimte, blijven in de knutselruimte
- Gemaakte knutselwerkjes kunnen of worden bewaard in hun gele bakje of worden opgehangen door de pedagogisch medewerker in de knutselruimte
- Kinderen mogen alleen droge klei versieren met verf (niet met stift)
- Klei laten we drogen op een placemat

- Niet afgemaakte werkjes worden voorzien van naam
- Wij lopen binnen

Gymzaal

- Zaal/gymschoenen zijn verplicht (evt. blote voeten)
- Kinderen mogen nooit zonder toezicht in de gymzaal spelen
- Naast de geplande sport en spel activiteiten, wordt er altijd overlegd met de pedagogisch medewerker of er materialen gepakt mogen worden
- Alle sportmaterialen blijven achter het net.
- Het net is ten alle tijden gesloten
- Kinderen mogen niet onder het net door
- We gaan zuinig om met de materialen
- De gymzaal wordt achtergelaten zoals deze bij binnenkomst was of helemaal leeg als de pedagogisch medewerker dat heeft aangegeven
- We luisteren goed naar de uitleg en regels van een sport of spel
- Kinderen mogen niet achter de oranje hekken komen.
- Er mag 1 balsport gespeeld worden
- De trampoline mag alleen gebruikt worden met matten eromheen en eronder
- Kinderen mogen niet aan de basket hangen
- Er wordt 1 waarschuwing gegeven door de pedagogisch medewerker, daarna mag het kind aan tafel in de algemene ruimte gaan zitten
- We blijven altijd sportief (of we nu winnen of verliezen)
- Zorgen dat 1,5 meter vrij is voor de nooddeur

Sanitair bij knutselruimte en achter gymzaal

- De toiletdeuren zijn altijd dicht
- Na het bezoek van het toilet, deze weer netjes achterlaten
- Na het bezoek van het toilet altijd de handen wassen met water en zeep en goed afdrogen met (papieren) doekjes
- Er wordt geen speelgoed meegenomen naar de toiletten
- Ons streven is dat de jongere kinderen gebruik zullen maken van de toiletten in de creatieve ruimte
- Ons streven is dat de oudere kinderen gebruik zullen maken van het toilet achter de gymzaal

Afvalverwerking

- De afvalbakken worden minstens één keer per dag geleegd (keuken) Overige ruimtes wordt dagelijks gecontroleerd en geleegd waar nodig
- De zakken worden goed afgesloten en direct in de afvalcontainer gegooit (er moeten nog afspraken met de verhuurder worden gemaakt over de afvalcontainer)
- Etensoverblijfselen worden direct na gebruik in de afvalbak gegooit (mocht het veel zijn of erg vies dan kan ervoor gekozen worden om de afvalbak een keer meer te legen).
- Glas en ander gevaarlijk afval (zoals scherpe mesjes) worden apart verzameld.
- De afvalbak moet goed sluiten, als dit niet het geval is moet er een nieuwe goed afsluitbare afvalbak worden aangeschaft

Wasgoed

- Het wasgoed wordt verzameld en verplaatst in een wasmand
- Vuile was gaat vrijdag mee naar onze hoofdlocatie en wordt daar gewassen
- Schone was wordt maandag vanuit de hoofdlocatie meegenomen naar de Brederostraat

Thermometers

- Er wordt gebruikgemaakt van een oor thermometer
- Er wordt altijd gebruik gemaakt van een hoesje om de oorthermometer heen

Huid en wondverzorging

- De handen worden gewassen voor en na de verzorging van de wond of huid
- Er worden handschoenen gebruikt bij het verzorgen van een bloedende wond of bij het opruimen van bloed
- De pedagogisch medewerker kan de website thuisarts.nl gebruiken voor de verzorging van een wond (hier staat per soort wond uitgelegd wat je moet doen, bijv. bij een schaafwond of bijtwond).

Schoonmaakregels en – technieken

- Er wordt eerst 'droog' schoongemaakt (afstoffen en stofzuigen) en daarna 'nat' (vochtige doek en dweilen)
- Er wordt schoongemaakt van 'schoon' naar 'vuil' en van 'hoog' naar 'laag' (pedagogisch medewerkers kunnen de website van het RIVM pagina schoonmaken raadplegen voor voorbeelden)
- Er wordt gewerkt volgens een schoonmaakschema
- Er wordt schoongemaakt met allesreiniger en evt. zo nodig met verdunde dettol en een natte doek
- De schoonmaakmiddelen zijn op een veilige plek opgeborgen.

Desinfecteren

- Er wordt alleen gedesinfecteerd als er eerst is schoongemaakt (anders werken desinfecterende middelen onvoldoende als het oppervlak nog vuil of stoffig is, mits anders staat beschreven in het gebruiksvorschrift)

Luchten en ventileren

- Er wordt gezorgd voor voldoende ventilatie (altijd 's middags voordat er kinderen komen)
- De ruimte wordt 10 a 15 minuten gelucht als het niet meer fris ruikt of als er veel vocht is in de groep
- De temperatuur mag niet lager zijn dan 15 graden in de ruimte waar kinderen verblijven

Algemene werkafspraken voor de (pedagogisch) medewerkers

- We zijn consistent en betrouwbaar in ons gedrag;
- We luisteren naar het kind en nemen het kind serieus;
- We benaderen het kind positief en letten meer op de dingen die goed gaan dan op de verkeerde dingen;
- We spreken niet over het gedrag, huiselijke omstandigheden of andere privacygevoelige zaken van een kind in het bijzijn van niet direct betrokken personen.
- We zijn erop alert dat het gebouw aan alle veiligheidseisen voldoet: geen kapotte lampen, geen loshangende snoeren etc.
- Mankementen worden onmiddellijk doorgegeven aan de directeur. Afhankelijk van het soort mankement en of hierbij de veiligheid van kinderen en/of medewerksters gevaar loopt, bepaalt de directeur de mate van spoed. Vervolgens geeft de directeur of de pedagogisch medewerker op de juiste manier het mankement door aan de klusjesman.
- We gooien kapotte spullen direct weg.
- We controleren speelgoed regelmatig op mankementen.
- We maken afspraken over hoe wij ons verdelen over de binnen- en buitenruimte
- Er liggen geen plastic zakken binnen handbereik van kinderen.
- Wij zorgen ervoor dat de schoonmaakspullen hoog staan, tijdens het schoonmaken van de tafel of ander meubilair.
- We zorgen er voor dat alle gevaarlijke spullen (messen, scharen etc.) in de afgesloten kast liggen
- Waterkokers staan achter op het aanrecht, zodat kinderen er niet bij kunnen. Het hete water wordt na gebruik direct weggegooid.
- Ramen worden alleen door ons geopend en altijd op het haakje.
- Er wordt regelmatig gelucht door een raam open te zetten op de kiepstand. We zijn alert op tocht.
- Er wordt geen harde muziek of radio binnen aangezet. Mocht de muziek een keer wat harder aan staan bijv. i.v.m. een feestje of thema, dan worden de overige ruimtes afgesloten
- Is het buiten koeler dan binnen, dan luchten wij regelmatig. Zet deuren en/of ramen tegen elkaar open en creëer een kort moment van doortochten als de kinderen er even niet zijn.
- De nagels zijn kort

Toedienen van medicatie:

- Bij het toedienen van medicijnen wordt er volgens het protocol 'toedienen van medicijnen'⁵ gewerkt. Ouders moeten altijd van tevoren formulier medicijngebruik invullen.
- We geven alleen medicatie als dit in de originele verpakking mee is gegeven
- We geven geen medicatie waarvan we de tekst niet kunnen lezen (andere taal)
- Bij vergiftiging bellen wij altijd 112

Buitenspeelruimte BSO

- Voor het buiten spelen wordt er gecontroleerd of er geen ontlasting van dieren en vuil in de tuin ligt
- Bij warm zonnig weer worden de kinderen frequent ingesmeerd met zonnebrand (na het fruitmoment 's middags)
- De kinderen dragen een T-shirt en we zoeken de schaduw op
- Bij koud weer wordt er rekening gehouden met de duur van het buitenspielen en worden de kinderen warm aangekleed.
- Er is altijd een plek gecreëerd voor druk spel en rustig spel.
- Na de laatste speelronde ruimen we samen met de kinderen het speelgoed op
- Na het buiten spelen wassen we samen met de kinderen de handen.
- We spelen actief mee buiten
- Er worden regelmatig buiten activiteiten aangeboden.
- Kinderen lopen via buitenom naar de buitenruimte door het hek
- Als er buiten het terrein wordt gespeeld dan hebben kinderen altijd een hesje aan
- Er wordt altijd onder toezicht van een PM'er buiten gespeeld (buiten het terrein)
- In de buitenruimte wordt de eerste tijd ook altijd onder toezicht van een PM'er gespeeld (het zelfstandig buitenspeelformulier op onze hoofdlocatie is daar (op dit moment) niet geldig)
- Kinderen worden regelmatig gecontroleerd op teken.
- Van maart tot oktober zijn de medewerkers extra alert op teken nadat we buiten hebben gespeeld en worden de ouders erop gewezen hun kind thuis ook te controleren.
- Voordat kinderen buiten gaan spelen, controleren we of het hek dicht is.
- Er is altijd tenminste één pedagogisch medewerker buiten met de kinderen. Je meldt het aan je collega als je even naar binnen wilt, zodat die zicht kan houden op de kinderen.
- De kinderen worden geteld als ze naar binnen en naar buiten gaan met de groep. Iedere groep neemt de tablet mee waarin de aanwezige kinderen staan en de telefoonnummers van de ouders.

Buiten het terrein

- Pedagogisch medewerker let extra goed op gevaar, zoals: uitgezette uitritten (gevaar voor achteruitrijdende voertuigen), bouwplaatsen of onverwachte wegopbrekingen.
- Kinderen lopen altijd aan de binnenkant van de stoep (weg van de straat)
- Kinderen lopen twee aan twee (eventueel hand in hand) om de groep compact en overzichtelijk te houden
- De pedagogisch medewerker loopt voorop
- Jongere kinderen lopen bij de pedagogisch medewerker of lopen samen met een ouder kind
- De pedagogisch medewerker kijkt regelmatig achterom

Bij begeleiding van twee pm'ers gelden de volgende werkafspraken:

- Eén pedagogisch medewerker loopt voorop (voorloper)
- De andere pedagogisch medewerker loopt achteraan (de achterloper)
- De afstand tussen de voorloper en achterloper moet altijd overzichtelijk blijven, zodat de hele groep in zicht is

Eetsituatie

- We leren de kinderen om rustig te eten en drinken aan tafel.
In de zomerperiode kunnen we buiten picknicken waarbij kinderen op een kleedje zitten of aan de picknicktafel
- Bij het eten kiezen de kinderen zelf, zo nodig wordt er bijgestuurd.
- Voordat we gaan eten, ruimt iedereen mee op

⁵ Protocol toedienen van medicijnen ligt ter inzage in keuken + komt op medewerkersportaal

- We wachten met brood smeren, totdat iedereen zit
- We ruimen samen de tafel af
- We stimuleren de kinderen om gezonde voeding te eten, we hebben verschillende soorten fruit en groente. We geven de kinderen keuzes uit gezonde snack. We drinken water met fruit of groente.
- Kinderen eten alleen producten van de Ark
- Kinderen drinken alleen water, thee of melk

Naar de kinderboerderij

- Na het spelen of verzorgen van de dieren wassen we de handen
- Er wordt niet gerend of gegild bij de dieren.
- De dieren worden niet zonder toestemming opgepakt of geaaid
- Het protocol dieren⁶ wordt opgevolgd
- Kinderen dragen een geel veiligheidshesje

Pauseruimte

- We bergen onze tassen en privé spullen op achter gesloten deuren, daar waar kinderen niet komen; Hiervoor hebben we kluisjes.
- We ruimen onze spullen in de vaatwasser op en laten het schoon achter
- Mocht de vaatwasser aanstaan, dan worden vieze plastic spullen met de hand afgewassen of netjes gestapeld op het aanrecht.
- Bouw/spelruimte kan gebruikt worden als pauseruimte

Waarden en normen

- Iedereen wordt geaccepteerd zoals hij/zij is; alle mensen zijn verschillend en dat is prima;
- Iedereen gaat respectvol met elkaar om. Er worden geen racistische opmerkingen gemaakt, gediscrimineerd, geroddeld of gescholden. Ook wordt niemand uitgelachen, vernederd of buitengesloten;
- We houden rekening met elkaar en we zijn aardig voor elkaar. We leren de kinderen dat we elkaar niet schoppen, tegen elkaar schreeuwen of iemand pesten.

Zelfredzaamheid

- We ruimen samen op waar we mee gespeeld hebben en leggen dit op dezelfde plek terug. We helpen elkaar met het opruimen.
- Kinderen krijgen de ruimte om zoveel mogelijk zelf dingen op te lossen. De medewerkers helpen als dat nodig is door vragen te stellen en samen nadenken.
- Kinderen leren opkomen voor zichzelf. De medewerkers helpen als dat nodig is door samen te kijken wat het wil en hoe dat te bereiken.
- Kinderen gaan mee op onderzoek buiten de BSO: wandelen, boodschappen doen, uitstapje.
- Kinderen helpen bij dagelijkse taken

Privacy media

- Foto's, die op of rond de buitenschoolse opvang worden gemaakt, worden alleen bewaard, bewerkt of verspreid met toestemming van de ouders of verzorgers van de kinderen;
- Foto's worden alleen gemaakt met de tablet/ iPad en het fototoestel van kindercentrum de Ark
- Ouders geven toestemming⁷ voor het plaatsen van foto's op de site, facebook of nieuwsbrief

Veiligheid

- De ouders/ verzorgers worden schriftelijk en/ of telefonisch geïnformeerd over calamiteiten;

⁶ Protocol dieren ligt er inzage in de keuken + komt op medewerkersportaal

⁷ Toestemmingsformulier beeldmateriaal ligt ter inzage in keuken

- We houden zicht op alle kinderen. De medewerkers verdelen zich over de ruimtes en de kinderen.
- Kinderen mogen niet zonder toezicht de bso/speelplaats verlaten,
- Controleren of de kinderen geen koordjes aan hun capuchon/vest of jas hebben, anders vastmaken
- Kinderen wordt geleerd om geen spullen/materialen te pakken die niet van hun zijn.
- Kinderen wachten binnen de poort, totdat hun ouders hun komen ophalen.

Vermissing

- Het protocol vermissing⁸ wordt strikt opgevolgd
- Het stappenplan wordt opgevolgd en komt zo nodig op een zichtbare plek op alle groepen te hangen
- Er staan verschillende situaties van vermissing in beschreven + hoe er gehandeld dient te worden
- Protocol wordt besproken tijdens een werkoverleg/groepsoverleg

Uitstapjes

- De ouders worden op de hoogte gebracht wanneer er een uitstapje is
- Met een uitstapje van meer dan 10 kinderen zijn er altijd twee pedagogisch medewerkers of één pedagogisch medewerker en een stagiaire mee.
- Het protocol uitstapjes⁹ wordt strikt opgevolgd bij uitstapjes.

BSO

Halen en Brengen: (bij de start is er nog geen VSO, streven is om dit wel aan te gaan bieden op een later tijdstip)

- We verwelkomen ouder en kind persoonlijk en vragen ouders/leerkracht school om een overdracht van bijzonderheden, gezondheid en welzijn van het kind
- We nemen samen met het kind duidelijk afscheid van de ouder/leerkracht (per situatie verschillend)
- Bij het ophalen vertellen we ouders, als het even kan samen met het kind, hoe de dag verlopen is en wat het kind gedaan heeft.
- (Kinderen die nog moeten ontbijten bij binnenkomst, gaan aan tafel ontbijten).
- (Kinderen die voor 7.30 worden gebracht mogen ontbijten. Kinderen die na 7.30 gebracht worden mogen niet ontbijten.)
- (Kinderen gaan van tafel als ze hun ontbijt op hebben of genoeg hebben gegeten en lopen niet met hun ontbijt in de hand van tafel af)
- De kinderen die niet aanwezig zijn, maar wel komen volgens de aanwezigheidslijst (tijdens vakantie) worden na 9:00 opgebeld door de pedagogisch medewerkers of geappt.

Entree/gang

- Bij regenachtig weer maken we natte plekken op de vloer droog om uitglijden te voorkomen en plaatsen we het bord van uitglijden en gebruiken we droogloopmatten
- Wat je ziet liggen, ruim je op (bijvoorbeeld zwerfafval in de gang wat binnengewaaide is)
- We hangen onze jassen en tassen aan de kapstok of leggen het in bakken
- Aan het eind van de dag checken we of alle binnen gym schoenen opgeruimd zijn en netjes op het schoenenrekje staan

⁸ Protocol vermissing ligt ter inzage in de keuken + komt op medewerkersportaal

⁹ Protocol uitstapjes ligt ter inzage in de keuken + komt op medewerkersportaal

- We houden de buitendeur gesloten
- Er wordt een schoonmaakkijst bijgehouden

Groepsruimten

- We ruimen speelgoed op na gebruik op de afgesproken vaste plekken
 - We bergen schoonmaakmiddelen buiten zicht en bereik van kinderen op;
 - Rennen doen we buiten
 - Het opruimen van speelgoed doen we op vaste tijden
 - Het speelgoed heeft een vaste plek
 - Tassen van pedagogisch medewerkers worden op een veilige plaats opgeborgen.
 - Eventuele aanstekers liggen in de kluis van de pedagogisch medewerker
 - We leren de kinderen om niet aan de spullen van de ouders en/of pedagogisch medewerkers te komen
 - Kapot speelgoed wordt meteen weggegooid
 - We drinken uit een plastic beker. Dit betekent dat er geen glas op de groep is.
 - Thee en koffie staan niet onbeheerd op tafel, maar zo ver mogelijk op het aanrecht (blijf in de buurt)
 - Geen warme dranken nuttigen met een kind op schoot
 - Als het te donker is in de groep, worden de lampen aangezet. (tenzij het warm wordt, dan geldt het hitteprotocol)
 - Pedagogisch medewerkers werken volgens schoonmaakkijsten¹⁰ om de hygiëne optimaal te houden
 - Als je moet niezen of hoesten meteen daarna handen wassen of we niezen in de elleboog.

Handen wassen

- De handen worden altijd met stromend water en zeep gewassen:
 - als ze zichtbaar vuil zijn
 - wanneer ze plakkerig aanvoelen
 - na een toiletbezoek
 - van het verschonen van elke luier
 - na het afvegen van de billen van een kind
 - als er lichaamsvloeistoffen op zijn gekomen, bijvoorbeeld na hoesten, niezen of het snuiten van de neus (van jezelf of een kind)
 - voor en na het (bereiden van) eten
 - voor het bereiden of aanraken van flesvoeding/moedermelk
 - voor en na het verzorgen van een wond
 - voor en na het aanbrengen van crème of zalf
 - na schoonmaakwerkzaamheden en contact met vuil textiel of afval
- Bij risicohandeling wordt geen sieraden aan handen of polsen gedragen
- Mocht je wel een horloge, armband of ring dragen, dan wordt er met handen wassen extra goed op gelet dat het sieraad ook schoon wordt gemaakt en goed af wordt gedroogd. (zeker als er een infectieziekte heerst op de groep)

Nagels/nagelbedekking

- De nagels worden kort en schoon gehouden
- De pedagogisch medewerker zorgt dat de nagels onbeschadigd en glad zijn (geen steentjes, pailletten etc.)

Handschoenen

- De pedagogisch medewerker draagt handschoenen bij het opruimen of schoonmaken van oppervlakken of materialen die zichtbaar vervuild zijn met bloed, braaksel of ontlasting of op advies van de GGD
- De handschoenen worden na gebruik direct uitgetrokken en weggegooid. De handen worden direct gewassen na het uittrekken van de handschoenen

Keuken

¹⁰ Vaste schoonmaakkijst ligt ter inzage in keuken + komt op medewerkersportaal

- Kinderen mogen niet spelen in de keuken
- Als kinderen willen drinken, vragen zij dit aan ons en begeleiden wij eventueel de kinderen in het pakken van een beker en het water
- Activiteiten in de keuken worden alleen uitgevoerd onder toezicht van een PM'er
- In de keuken bevindt zich het BHV plan
- Schoonmaakmiddelen staat in een gesloten kast

Chillruimte

- De ruimte wordt achtergelaten zoals op de voorbeeldfoto's te zien is
- De kinderen gaan zuinig om met spullen
- We gooien niet met spullen
- We gaan niet staan op de stoelen en de bank
- We springen niet op de stoelen en de bank
- We maken geen gebruik van het badkamermeubel
- Kinderen mogen niet zelf de deur sluiten
- Alle spullen die in de chillruimte liggen, blijven in de chillruimte
- Wij lopen binnen

Spel/bouwruimte

- De ruimte wordt achtergelaten zoals op de voorbeeldfoto's te zien is
- We gaan zuinig om met spullen en houden spelletjes compleet
- We gooien niet met spullen
- We ruimen eerst een spel op voordat er een nieuw spel gespeeld mag worden
- Mocht er te weinig ruimte zijn om een spel te spelen in de spel/bouwruimte, dan mag een kind in overleg een spelletje meenemen naar de algemene ruimte en aan tafel het spelletje gaan spelen
- Kinderen mogen niet zelf de deur of schuifdeur sluiten
- Wij lopen binnen

Knutselruimte

- De ruimte wordt achtergelaten zoals op de voorbeeldfoto's te zien is
- De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de grijze metalen kast op slot is
- Alleen onder begeleiding van een pedagogisch medewerker wordt een kast geopend (als een kind hierom vraagt)
- Na elke knutsel, worden de gebruikte spullen opgeruimd
- We zijn zuinig op de spullen
- We gooien niet met spullen
- Alle materialen/spullen van de knutselruimte, blijven in de knutselruimte
- Gemaakte knutselwerkjes kunnen of worden bewaard in hun gele bakje of worden opgehangen door de pedagogisch medewerker in de knutselruimte
- Wij lopen binnen

Gymzaal

- Zaal/gymschoenen zijn verplicht
- Kinderen mogen nooit zonder toezicht in de gymzaal spelen
- Naast de geplande sport en spel activiteiten, wordt er altijd overlegd met de pedagogisch medewerker of er materialen gepakt mogen worden
- Alle sportmaterialen blijven achter het net.
- Het net is ten alle tijden gesloten
- We gaan zuinig om met de materialen
- De gymzaal wordt achtergelaten zoals deze bij binnenkomst was of helemaal leeg als de pedagogisch dat heeft aangegeven
- We luisteren goed naar de uitleg en regels van een sport of spel
- Er wordt 1 waarschuwing gegeven door de pedagogisch medewerker, daarna mag het kind aan tafel in de algemene ruimte gaan zitten
- We blijven altijd sportief (of we nu winnen of verliezen)
- In de gymzaal hangt de EHBOdoos

Sanitair bij knutselruimte en achter gymzaal

- De toiletdeuren zijn altijd dicht
- Na het bezoek van het toilet, deze weer netjes achterlaten
- Na het bezoek van het toilet altijd de handen wassen met water en zeep en goed afdrogen met papieren doekjes
- Er wordt geen speelgoed meegenomen naar de toiletten
- Ons streven is dat de jongere kinderen gebruik zullen maken van de toiletten in de creatieve ruimte
- Ons streven is dat de oudere kinderen gebruik zullen maken van het toilet achter de gymzaal

Afvalverwerking

- De afvalbakken worden minstens één keer per dag geleegd
- De zakken worden goed afgesloten en direct in de afvalcontainer gegooit (er moeten nog afspraken met de verhuurder worden gemaakt over de afvalcontainer)
- Etensoverblijfselen worden direct na gebruik in de afvalbak gegooit (mocht het veel zijn of erg vies dan kan ervoor gekozen worden om de afvalbak een keer meer te legen).
- Glas en ander gevaarlijk afval (zoals scherpe mesjes) worden apart verzameld.
- De afvalbak moet goed sluiten, als dit niet het geval is moet er een nieuwe goed afsluitbare afvalbak worden aangeschaft

Wasgoed

- Het wasgoed wordt verzameld en verplaatst in een wasmand
- Vuile was gaat mee naar onze hoofdlocatie en wordt daar gewassen
- Schone was wordt vanuit de hoofdlocatie meegenomen naar de Brederostraat

Thermometers

- Er wordt gebruikgemaakt van een oor thermometer
- Er wordt altijd gebruik gemaakt van een hoesje om de oorthermometer heen

Huid en wondverzorging

- De handen worden gewassen voor en na de verzorging van de wond of huid
- Er worden handschoenen gebruikt bij het verzorgen van een bloedende wond of bij het opruimen van bloed
- De pedagogisch medewerker kan de website thuisarts.nl gebruiken voor de verzorging van een wond (hier staat per soort wond uitgelegd wat je moet doen, bijv. bij een schaafwond of bijtwond).

Schoonmaakregels en – technieken

- Er wordt eerst 'droog' schoongemaakt (afstoffen en stofzuigen) en daarna 'nat' (vochtige doek en dweilen)
- Er wordt schoongemaakt van 'schoon' naar 'vuil' en van 'hoog' naar 'laag' (pedagogisch medewerkers kunnen de website van het RIVM pagina schoonmaken raadplegen voor voorbeelden)
- Er wordt gewerkt volgens een schoonmaakschema
- Er wordt schoongemaakt met allesreiniger en evt. zo nodig met verdunde dettol
- Bij iedere schoonmaakbeurt wordt er nieuw sopwater gebruikt. Bij zichtbaar vuil wordt het sopwater ook vervangen
- Het sopwater wordt meteen na het schoonmaken weggegooid.
- Natte schoonmaakmaterialen worden niet achtergelaten in de emmers
- De schoonmaakmiddelen zijn op een veilige plek opgeborgen.

Desinfecteren

- Er wordt alleen gedesinfecteerd als er eerst is schoongemaakt (anders werken desinfecterende middelen onvoldoende als het oppervlak nog vuil of stoffig is, mits anders staat beschreven in het gebruiksvoorschrift)

Luchten en ventileren

- Er wordt gezorgd voor voldoende ventilatie (altijd 's middags voordat er kinderen komen)
- De ruimte wordt 10 a 15 minuten gelucht als het niet meer fris ruikt of als er veel vocht is in de groep
- De temperatuur mag niet lager zijn dan 15 graden in de ruimte waar kinderen verblijven

Algemene werkafspraken voor de (pedagogisch) medewerkers

- We zijn consistent en betrouwbaar in ons gedrag;
- We luisteren naar het kind en nemen het kind serieus;
- We benaderen het kind positief en letten meer op de dingen die goed gaan dan op de verkeerde dingen;
- We spreken niet over het gedrag, huiselijke omstandigheden of andere privacygevoelige zaken van een kind in het bijzijn van niet direct betrokken personen.
- We zijn erop alert dat het gebouw aan alle veiligheidseisen voldoet: geen kapotte lampen, geen loshangende snoeren etc.
- Mankementen worden onmiddellijk doorgegeven aan de directeur. Afhankelijk van het soort mankement en of hierbij de veiligheid van kinderen en/of medewerkers gevaar loopt, bepaalt de directeur de mate van spoed. Vervolgens geeft de directeur of de pedagogisch medewerker op de juiste manier het mankement door aan de klusjesman.
- We gooien kapotte spullen direct weg.
- We controleren speelgoed regelmatig op mankementen.
- We maken afspraken over hoe wij ons verdelen over de binnen- en buitenruimte
- Er liggen geen plastic zakken binnen handbereik van kinderen.
- Wij zorgen ervoor dat de schoonmaakspullen hoog staan, tijdens het schoonmaken van de tafel of ander meubilair.
- We zorgen er voor dat alle gevaarlijke spullen (messen, scharen etc.) in de afgesloten kast liggen
- Waterkokers staan achter op het aanrecht, zodat kinderen er niet bij kunnen. Het hete water wordt na gebruik direct weggegooid.
- Ramen worden alleen door ons geopend en altijd op het haakje.
- Er wordt regelmatig gelucht door een raam open te zetten op de kiepstand. We zijn alert op tocht.
- Er wordt geen harde muziek of radio binnen aangezet. Mocht de muziek een keer wat harder aan staan bijv. i.v.m. een feestje of thema, dan worden de overige ruimtes afgesloten
- Is het buiten koeler dan binnen, dan luchten wij regelmatig. Zet deuren en/of ramen tegen elkaar open en creëer een kort moment van doortochten als de kinderen er even niet zijn.
- De nagels zijn kort

Toedienen van medicatie:

- Bij het toedienen van medicijnen wordt er volgens het protocol 'toedienen van medicijnen'¹¹ gewerkt. Ouders moeten altijd van tevoren formulier medicijngebruik invullen.
- We geven alleen medicatie als dit in de originele verpakking mee is gegeven
- We geven geen medicatie waarvan we de tekst niet kunnen lezen (andere taal)
- Bij vergiftiging bellen wij altijd 112

Buitenspeelruimte BSO

- Voor het buiten spelen wordt er gecontroleerd of er geen ontlasting van dieren en vuil in de tuin ligt
- Bij warm zonnig weer worden de kinderen frequent ingesmeerd met zonnebrand (na het fruitmoment 's middags)
- De kinderen dragen een T-shirt en we zoeken de schaduw op
- Bij koud weer wordt er rekening gehouden met de duur van het buitenspelen en worden de kinderen warm aangekleed.
- Er is altijd een plek gecreëerd voor druk spel en rustig spel.
- Na de laatste speelronde ruimen we samen met de kinderen het speelgoed op
- Na het buiten spelen wassen we samen met de kinderen de handen.
- We spelen actief mee buiten
- Er worden regelmatig buiten activiteiten aangeboden.

¹¹ Protocol toedienen van medicijnen ligt ter inzage in keuken + komt op medewerkersportaal

- Bij veel kinderen (meer dan 25) wordt er onder begeleiding buiten gespeeld bij een speeltuin of grasveld in de wijk (hier zijn meerdere opties in mogelijk) ¹²
- Als er buiten het terrein wordt gespeeld dan hebben kinderen altijd een hesje aan
- Er wordt altijd onder toezicht van een PM'er buiten gespeeld (buiten het terrein)
- In de buitenruimte wordt de eerste tijd ook altijd onder toezicht van een PM'er gespeeld (het zelfstandig buitenspeelformulier op onze hoofdlocatie is daar (op dit moment) niet geldig)
- Kinderen worden regelmatig gecontroleerd op teken.
- Van maart tot oktober zijn de medewerkers extra alert op teken nadat we buiten hebben gespeeld en worden de ouders erop gewezen hun kind thuis ook te controleren.
- Voordat kinderen buiten gaan spelen, controleren we of het hek dicht is.
- Er is altijd tenminste één pedagogisch medewerker buiten met de kinderen. Je meldt het aan je collega als je even naar binnen wilt, zodat die zicht kan houden op de kinderen.
- De kinderen worden geteld als ze naar binnen en naar buiten gaan met de groep. Iedere groep neemt de tablet mee waarin de aanwezige kinderen staan en de telefoonnummers van de ouders.

Buiten het terrein

- Pedagogisch medewerker let extra goed op gevaar, zoals: uitgezette uitritten (gevaar voor achteruitrijdende voertuigen), bouwplaatsen of onverwachte wegoopbrekingen.
- Kinderen lopen altijd aan de binnenkant van de stoep (weg van de straat)
- Kinderen lopen twee aan twee (eventueel hand in hand) om de groep compact en overzichtelijk te houden
- De pedagogisch medewerker loopt voorop
- Jongere kinderen lopen bij de pedagogisch medewerker of lopen samen met een ouder kind
- De pedagogisch medewerker kijkt regelmatig achterom

Bij begeleiding van twee pm'ers gelden de volgende werkafspraken:

- Eén pedagogisch medewerker loopt voorop (voorloper)
- De andere pedagogisch medewerker loopt achteraan (de achterloper)
- De afstand tussen de voorloper en achterloper moet altijd overzichtelijk blijven, zodat de hele groep in zicht is

Eetsituatie

- We leren de kinderen om rustig te eten en drinken aan tafel.
In de zomerperiode kunnen we buiten picknicken waarbij kinderen op een kleedje zitten of aan de picknicktafel
- Bij het eten kiezen de kinderen zelf, zo nodig wordt er bijgestuurd.
- Voordat we gaan eten, ruimt iedereen mee op
- We wachten met brood smeren, totdat iedereen zit
- We ruimen samen de tafel af
- We stimuleren de kinderen om gezonde voeding te eten, we hebben verschillende soorten fruit en groente. We geven de kinderen keuzes uit gezonde snack. We drinken water met fruit of groente.
- Kinderen eten alleen producten van de Ark
- Kinderen drinken alleen water, thee of melk

Naar de kinderboerderij

- Na het spelen of verzorgen van de dieren wassen we de handen
- Er wordt niet gerend of gegild bij de dieren.
- De dieren worden niet zonder toestemming opgepakt of geaaid
- Het protocol dieren¹³ wordt opgevolgd
- Kinderen dragen een geel veiligheidshesje

Pauseruimte

¹² Protocol Afwijkende buitenruimte BSO ligt ter inzage in de keuken + komt op medewerkersportaal

¹³ Protocol dieren ligt er inzage in de keuken + komt op medewerkersportaal

- We bergen onze tassen en privé spullen op achter gesloten deuren, daar waar kinderen niet komen; Hiervoor hebben we kluisjes.
- We ruimen onze spullen in de vaatwasser op en laten het schoon achter
- Mocht de vaatwasser aanstaan, dan worden vieze plastic spullen met de hand afgewassen of netjes gestapeld op het aanrecht.

Waarden en normen

- Iedereen wordt geaccepteerd zoals hij/zij is; alle mensen zijn verschillend en dat is prima;
- Iedereen gaat respectvol met elkaar om. Er worden geen racistische opmerkingen gemaakt, gediscrimineerd, geroddeld of gescholden. Ook wordt niemand uitgelachen, vernederd of buitengesloten;
- We houden rekening met elkaar en we zijn aardig voor elkaar. We leren de kinderen dat we elkaar niet schoppen, tegen elkaar schreeuwen of iemand pesten.

Zelfredzaamheid

- We ruimen samen op waar we mee gespeeld hebben en leggen dit op dezelfde plek terug. We helpen elkaar met het opruimen.
- Kinderen krijgen de ruimte om zoveel mogelijk zelf dingen op te lossen. De medewerkers helpen als dat nodig is door vragen te stellen en samen nadenken.
- Kinderen leren opkomen voor zichzelf. De medewerkers helpen als dat nodig is door samen te kijken wat het wil en hoe dat te bereiken.
- Kinderen gaan mee op onderzoek buiten de BSO: wandelen, boodschappen doen, uitstapje.
- Kinderen helpen bij dagelijkse taken

Privacy media

- Foto's, die op of rond de buitenschoolse opvang worden gemaakt, worden alleen bewaard, bewerkt of verspreid met toestemming van de ouders of verzorgers van de kinderen;
- Foto's worden alleen gemaakt met de tablet/ iPad en het fototoestel van kindercentrum de Ark
- Ouders geven toestemming¹⁴ voor het plaatsen van foto's op de site, facebook of nieuwsbrief

Veiligheid

- De ouders/ verzorgers worden schriftelijk en/ of telefonisch geïnformeerd over calamiteiten;
- We houden zicht op alle kinderen. De medewerkers verdelen zich over de ruimtes en de kinderen.
- Kinderen mogen niet zonder toezicht de bso/speelplaats verlaten,
- Controleren of de kinderen geen koordjes aan hun capuchon/vest of jas hebben, anders vastmaken
- Kinderen wordt geleerd om geen spullen/materialen te pakken die niet van hun zijn.
- Kinderen wachten binnen de poort, totdat hun ouders hun komen ophalen.

Vermissing

- Het protocol vermissing¹⁵ wordt strikt opgevolgd
- Het stappenplan wordt opgevolgd en komt zo nodig op een zichtbare plek op alle groepen te hangen
- Er staan verschillende situaties van vermissing in beschreven + hoe er gehandeld dient te worden
- Protocol wordt besproken tijdens een werkoverleg/groepsoverleg

Uitstapjes

- De ouders worden op de hoogte gebracht wanneer er een uitstapje is

¹⁴ Toestemmingsformulier beeldmateriaal ligt ter inzage in keuken

¹⁵ Protocol vermissing ligt ter inzage in de keuken + komt op medewerkersportaal

- Met een uitstapje van meer dan 10 kinderen zijn er altijd twee pedagogisch medewerkers of één pedagogisch medewerker en een stagiaire mee.
- Het protocol uitstapjes¹⁶ wordt strikt opgevolgd bij uitstapjes.

K: Achterwachtregeling

Eén pedagogisch medewerker op locatie in afwijking van de BKR

Indien, bij gelegitimeerd afwijken van de BKR bij aanvang of afronding van de dag en in de pauzes, één pedagogisch medewerker op de locatie werkt met kinderen op de groep is er in geval van calamiteiten ter ondersteuning ten minste één andere volwassene in het pand aanwezig. Dit kan bijv. een collega zijn die binnen pauze houdt of taakuren verricht of de directie of een PM'er van de hoofdlocatie. Ook moet nog met de verhuurder afgestemd worden of zij hierin ook iets kunnen betekenen. Daarnaast is er een werkinstructie¹⁷ en achterwachtschema. Het achterwachtschema hangt in de keuken.

Kindercentrum de Ark heeft ervoor gekozen om bij de brengmomenten af te wijken van het kind-leidsterratio, tussen de middag als de pauzes plaatsvinden van de pedagogisch medewerkers en aan het einde van de dag als er kinderen gehaald worden. Dit geldt ook voor de BSO.

L: Gezonde voeding

We hebben op ons kindercentrum aandacht voor het stimuleren van een gezonde leefstijl van de aan ons toevertrouwde kinderen. Dit omdat we een gezonde lichamelijke ontwikkeling van kinderen willen stimuleren. We betrekken de ouders hier actief bij. Een gezonde leefstijl heeft volop aandacht in de media. Twee keer per jaar komt de wijkverpleegkundige langs van het consultatiebureau, zij geeft ons ook advies over voeding en geeft zo nodig antwoorden op onze vragen als het om voeding gaat. Bij kindercentrum de Ark (KDV en BSO) drinken de kinderen thee en water. We eten als tussendoortjes fruit of groente. Natuurlijk zijn wij veel buiten met de kinderen. Op ontdekking in onze eigen buitenruimte of het park of het bos. We organiseren sport- en spelactiviteiten waarin kinderen lekker kunnen rennen en klauteren.

M: Klachten

Voor ouders en medewerkers

Ondanks dat alles goed gaat kan het altijd gebeuren dat ouders of medewerkers een klacht hebben over de wijze waarop aan veiligheid en gezondheid wordt gewerkt. Voor ouders en medewerkers hebben we inzichtelijk gemaakt wat ze kunnen doen wanneer ze een klacht hebben. Zie protocol klachten¹⁸.

¹⁶ Protocol uitstapjes ligt ter inzage in de keuken + komt op medewerkersportaal

¹⁷ Werkinstructie achterwacht inclusief achterwachtschema ligt ter inzage in de keuken

¹⁸ Protocol klachten ligt ter inzage in de keuken en staat ook in het beleidsplan van BSO + komt op medewerkersportaal